

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ДЕНІСОВА Людмила Леонтіївна

УДК 349.3 (477)

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В УКРАЇНІ**

Спеціальність 12.00.05 – трудове право;
право соціального забезпечення

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Київ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі правознавства Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України
ІНШИН Микола Іванович,
Київський національний університет імені
Тараса Шевченка, завідувач кафедри трудового
права та права соціального забезпечення.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
ЛУКАШ Сергій Станіславович,
Сумська філія Харківського національного
університету внутрішніх справ, директор;

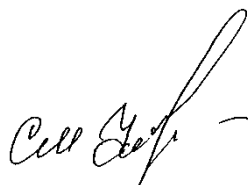
кандидат юридичних наук
ГАВРИЛОВА Олена Олександрівна,
Таврійський національний університет імені
В.І. Вернадського, доцент кафедри
конституційно-міжнародного права Навчально-
наукового гуманітарного інституту.

Захист відбудеться «27» грудня 2017 року о «13» годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.001.46 Київського національного університету імені Тараса Шевченка за адресою: 01601, м. Київ, вул. Володимирська, 60.

З дисертацією можна ознайомитись у Науковій бібліотеці ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка за адресою: 01601, м. Київ, вул. Володимирська, 58, чит. зала № 12.

Автореферат розіслано «24» листопада 2017 року.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

С.М. Черноус

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Здійснювана реформа правоохоронних органів, яка включає переформатування міліції в Національну поліцію України як концептуально нову структуру у системі органів внутрішніх справ, спрямована на утворення сучасного та ефективного органу з визначеними функціями та завданнями. Фахівці та науковці у сфері права вже давно довели, що ефективність функціонування елементів державного апарату знаходиться у кореляційній взаємообумовленості із соціальним забезпеченням їх працівників.

Трансформації у державно-правовій системі української держави свідчать про необхідність комплексного дослідження проблемних аспектів та напрямів оптимізації правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції. Передусім кожен поліцейський – людина, на яку покладений найвищий обов'язок, а саме захист прав та інтересів громадян. Досить часто при виконанні своїх службових обов'язків поліцейські ризикують своїм здоров'ям та життям. Тому важливим є створення надійної моделі правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції.

Реалізація чинного Закону України «Про Національну поліцію» не є справжньою гарантією для повноцінного правового регулювання соціального забезпечення поліцейських та носить здебільшого декларативний характер. Однозначно, вирішення проблемних питань правового регулювання соціального забезпечення поліцейських ускладнюється низкою соціальних, фінансових, політичних та економічних чинників, але доктринальний пошук компромісів та шляхів вдосконалення дасть змогу реалізувати ідеї законодавця, що закладені в основі правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції, а саме у Конституції України та Законі України «Про Національну поліцію».

Актуальність теми дослідження полягає у необхідності всебічного та ґрунтовного аналізу правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції в умовах євроінтеграції України.

Розробкою теоретико-практичних аспектів правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції тією чи іншою мірою займалися різні вчені, зокрема: В.М. Андріїв, М.Г. Александров, Н.Б. Болотіна, С.Я. Вавженчук, В.С. Венедіктов, С.В. Венедіктов, С.В. Вишновецька, М.В. Вітрук, Л.Д. Воєводін, К.М. Гусов, В.С. Гуславський, Т.А. Занфірова, М.І. Іншин, Є.В. Краснов, В.В. Криворучко, К.Ю. Мельник, Н.О. Мельничук, М.В. Молодцов, В.М. Лебедев, С.С. Лукаш, А.М. Лушніков, М.В. Лушнікова, П.Д. Пилипенко, С.М. Прилипко, В.І. Прокопенко, В.Г. Ротань, О.В. Смирнов, О.В. Тищещекно, В.М. Хропанюк, Н.М. Хуторян, Г.І. Чанишева, О.В. Черкасов, В.І. Щербина, О.М. Ярошенко та деякі інші. Потрібно відзначити, що наявні теоретичні дослідження щодо аналізу соціального забезпечення працівників поліції є неповними, оскільки, по-перше, не є комплексними та досліджують лише окремі аспекти їх трудово-правового

статусу, а по-друге, стосуються аналізу соціального забезпечення працівників міліції, що сьогодні вже є ліквідованою. Проблематика правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції в Україні комплексно досліджується вперше.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля відповідно до теми кафедри правознавства юридичного факультету «Проблеми розвитку вітчизняного законодавства та імплементації в Україні норм міжнародного та європейського права», затвердженої на період з 1 січня 2013 року до 31 грудня 2016 року, Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2011–2015 роки, затверджених постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 24 вересня 2010 року № 14, Переліку перспективних напрямів кандидатських та докторських дисертацій за юридичними спеціальностями, затвердженого постановою Президії Національної академії правових наук України від 18 жовтня 2013 року № 86/11.

Мета і завдання дослідження. *Метою* дисертаційного дослідження є розробка теоретико-практичних пропозицій та рекомендацій щодо вирішення проблем правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції в Україні.

Для досягнення поставленої мети у дисертації необхідно насамперед виконати такі *завдання*:

- охарактеризувати сутність соціального забезпечення працівника поліції;
- встановити специфіку правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції;
- визначити спільні та відмінні риси правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції та міліції;
- розкрити систему принципів соціального забезпечення працівників поліції;
- вивести авторську класифікацію функцій та гарантій соціального забезпечення працівників поліції;
- конкретизувати проблеми правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції та надати пропозиції щодо їх вирішення;
- виокремити шляхи вирішення зарубіжного досвіду правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції.

Об'єктом дослідження є система суспільних відносин щодо здійснення трудової діяльності працівниками поліції.

Предметом дослідження є правове регулювання соціального забезпечення працівників поліції в Україні.

Методи дослідження. Наукове дослідження побудовано на застосуванні загального системно-структурного методу, основні елементи якого забезпечили високий ефект побудови моделей розв'язання поставлених

задач. В основі системи методології наукового аналізу правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції лежать такі методи: 1) діалектичний метод – дає змогу досліджувати внутрішню сутність речей в процесі їх розвитку, а також внутрішніх та зовнішніх суперечностей, зокрема, за допомогою цього методу проаналізовано правову природу трудової діяльності працівників поліції та сучасний стан правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції (підрозділи 1.1–1.3); 2) системний метод – дозволив здійснити повне та об'єктивне дослідження відповідного конкретно окресленого предмета, зокрема, дав змогу дослідити принципи, функції та гарантії соціального забезпечення працівників поліції (підрозділи 2.1–2.3); 3) логічні методи і прийоми – дедукція, індукція, аналогія, аналіз, синтез простежуються упродовж здійснення всього наукового аналізу. Застосування структурно-логічного методу та моделювання дозволили виділити проблеми та шляхи їх вирішення у сфері правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції, а також надати пропозиції щодо застосування позитивного зарубіжного досвіду в окресленій сфері в Україні (підрозділи 3.1, 3.2).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першою спробою комплексно з використанням сучасних методів пізнання, з урахуванням новітніх досягнень науки трудового права дослідити правове регулювання соціального забезпечення працівників поліції в Україні. За результатами дисертаційного дослідження сформульовано авторські основні положення, що виносяться на захист і які містять елементи наукової новизни. Основними з них є такі:

вперше:

– розкрито сутність поняття системи принципів соціального забезпечення працівників поліції, під яким необхідно розуміти відносно відокремлену взаємопов'язану сукупність керівних основоположних ідей, засад та орієнтирів, що поширюють свій регулятивний як нормативний, так і ненормативний вплив на структуру та реалізацію положень законодавства, інших правових актів, що визначають основи, модель та структуру здійснення соціального забезпечення працівників поліції; ця сукупність існує автономно від положень законодавства та характеризується відносною стабільністю порівняно з усією сукупністю правових норм, а також визначає ті основні стандарти соціального забезпечення та основоположні засади, які повинні бути збережені за умови змін законодавства у цій сфері, тобто визначають належні межі такого забезпечення в поліції;

– визначено перелік проблемних питань правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції, до яких віднесено такі: неможливість упорядкованого правового регулювання питання грошового забезпечення поліцейських у зв'язку з відсутністю законодавчого закріплення порядку Кабінету Міністрів України щодо виплати грошового забезпечення поліцейським; неврахування при призначенні розміру грошового забезпечення

для поліцейських та їхніх сімей факту виконання поліцейським своїх службових обов'язків; недостатня кількість бюджетних асигнувань для отримання поліцейськими кваліфікованої медичної допомоги; неурегульованість питання щодо обов'язкового медичного страхування для всіх категорій поліцейських; застарілість норм чинного Житлового кодексу України та спеціальних законів, які врегульовують окремі категорії житлових питань, зокрема щодо поліцейських в Україні; відсутність конкретизованої норми, на основі якої здійснюється правове регулювання житлового забезпеченням поліцейських в Україні та надання відповідного житлового приміщення; недостатність бюджетних асигнувань з боку української держави для визнання поліцейських такими, що потребують покращення житлових умов; неузгодженість нормативно-правового регулювання житлового забезпечення поліцейських, зважаючи на те, що регулювання здійснюються тими самими нормами, що стосуються міліції в Україні; розбіжності щодо визначення кола осіб, які мають право на призначення та отримання такої соціальної виплати, зокрема це стосується правил, різних нормативно-правових актів, а саме Сімейного кодексу України та Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»;

– запропоновано перелік шляхів вирішення проблемних питань у сфері соціального забезпечення працівників поліції, серед яких такі: здійснення систематизації різних нормативно-правових актів у логічно узгоджений нормативно-правовий акт у сфері виплат одноразової грошової допомоги працівникам поліції; прийняття та затвердження «Інструкції про порядок загальнообов'язкового медичного страхування працівників поліції в Україні»; прийняття порядку визначення категорій поліцейських, що потребують поліпшення житлових умов та порядку надання житла, житлових субсидій для поліцейських та їхніх сімей; прийняття порядку надання житлових приміщень поліцейським у гуртожитках та службових житлових приміщеннях;

удосконалено:

– характеристику принципів соціального забезпечення працівників поліції, якими названо такі: 1) співрозмірність високого рівня соціального забезпечення з ризиками праці поліцейських; 2) обумовленість здійснення соціального забезпечення поліцейських з виникненням встановлених законодавством обставин; 3) турбота про сім'ї працівників поліції; 4) забезпечення економічної мотивації праці поліцейських;

– розуміння основних гарантій соціального забезпечення працівників поліції, якими є такі: 1) гарантії стабільності законодавства у сфері соціального забезпечення працівників поліції; 2) гарантії судового та юрисдикційного захисту прав на соціальне забезпечення працівників поліції; 3) гарантії отримання спеціальних виплат особисто чи членами сім'ї у разі настання випадків, пов'язаних з ушкодженням здоров'я або ж смертю; 4) соціально-забезпечувальні гарантії, пов'язані з житловими правами, правом на медичне обслуговування, тощо; 5) гарантії фактичного забезпечення

належного матеріального становища та соціального статусу як для працівників поліції особисто, так і для їхніх сімей;

дістали подальшого розвитку:

– трактування змісту функцій соціального забезпечення працівників поліції, до яких за критерієм змістовної спрямованості віднесено такі: а) функції компенсаційного характеру; б) функції накопичувального характеру; в) функції страхового характеру; г) функції додаткового економічно-стимулюючого характеру;

– науково-теоретичне обґрунтування, що гарантії соціального забезпечення працівників поліції – передумови, умови та юридичні засоби та механізми, які спрямовані на забезпечення якнайповнішої реалізації положень законодавства, яким регулюються соціально-забезпечувальні правовідносини за участю працівників поліції, зокрема встановлені суб'єктивні права, свободи та законні інтереси поліцейських, членів їхніх сімей, а також забезпечується неухильне дотримання обов'язків держави та інших суб'єктів щодо соціального забезпечення цієї категорії службовців, встановлюються ефективні механізми захисту та поновлення відповідних порушених суб'єктивних прав, свобод чи законних інтересів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути використані:

– у науково-дослідній сфері – для подальших загальних і спеціальних наукових досліджень теоретичних та практичних проблем правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції в Україні;

– у правотворчості – при перегляді та вдосконаленні положень чинного Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», а також Закону України «Про Національну поліцію»;

– у правозастосовній діяльності – результати дослідження сприятимуть вдосконаленню практики застосування норм чинного законодавства щодо правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції в Україні;

– у навчальному процесі – тези, положення, висновки, пропозиції, зроблені в дисертації, можуть бути використані під час наукових конференцій та диспутів, у процесі вивчення таких наукових дисциплін, як «Право соціального забезпечення», «Трудове право» у вищих юридичних закладах освіти, при підготовці лекційних та семінарських занять, у науково-дослідній роботі студентів, слухачів та курсантів, при розробці методичних рекомендацій, у процесі підготовки робочих програм та планів, підручників, навчальної та прикладної літератури.

Апробація результатів дисертації. Підсумки розробки проблеми в цілому, окремі її аспекти, одержані узагальнення і висновки доповідалися дисертантом на засіданнях кафедри правознавства Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, а також були

оприлюднені на всеукраїнських та міжнародних конференціях: «Пріоритетні проблеми юридичної науки: сучасний стан та перспективи вдосконалення» (м. Київ, 18–19 червня 2015 р.), «Актуальні проблеми сучасного правознавства» (м. Київ, 28–29 січня 2016 р.), «Проблеми теорії права і практики правореалізації на шляху України до ЄС» (м. Київ, 25–26 лютого 2016 р.).

Публікації. Основні результати дисертації, висновки та пропозиції знайшли відображення у п'ятьох статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, одній статті – у науковому виданні іншої держави, а також у трьох тезах доповідей і повідомлень на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що логічно поєднані у 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 213 сторінок. Список використаних джерел складається із 190 найменувань і займає 20 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, охарактеризовано стан її наукової розробки. Визначено мету, основні завдання, об'єкт, предмет та методологічні засади дисертаційного дослідження. Сформульовано наукову новизну, теоретичні та практичні результати, що були отримані дисертантом, а також вказано про ступінь апробації результатів дослідження і наявність публікацій за темою дисертації.

Розділ 1 «Правові основи соціального забезпечення працівників поліції» складається з трьох підрозділів та присвячений дослідженню сутності соціального забезпечення працівника поліції, специфіки його правового регулювання, спільних та відмінних рис правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції та міліції.

У підрозділі 1.1 *«Роль та особливості соціального забезпечення працівників поліції у сучасних умовах»* охарактеризовано соціальне забезпечення працівників поліції як правової категорії. Вказано, що загальною особливістю соціального забезпечення поліцейських є зосередження в єдиному законодавчому акті, а саме у розділі IX «Соціальний захист поліцейських» Закону України «Про Національну поліцію», комплексу різних форм їх соціального захисту. Тому розділ про соціальний захист працівників поліції названо спеціальним. Він упорядковано передбачає й цілісно встановлює для них соціальні гарантії й компенсації за виконання ними своїх службово-трудова обов'язків.

Другою особливістю є безперервність. Соціально-забезпечувальні заходи «супроводжують» поліцейських на всіх етапах трудової діяльності в

поліції, від вступу до її лав до моменту припинення відповідних службово-трудова відносин. Це зумовлює постійну роботу механізмів соціального захисту, оскільки тільки у такому разі можна досягнути ефективних результатів.

Третьою є компенсаційно-гарантійна особливість. Працівникам поліції, які виконують свої трудові функціональні обов'язки в умовах підвищеного ризику для їхнього життя та здоров'я, держава зобов'язується своєчасно та в повному обсязі надавати грошове забезпечення й інші компенсаційні виплати відповідно до чинного законодавства. До того ж проголошується постулат, згідно з яким поліцейські працівники перебувають під повним державним соціальним захистом.

Четвертою особливістю є законодавче закріплення права таких осіб на професійні об'єднання. Професійні спілки виконують важливу роль у вирішенні суттєвих питань соціального забезпечення працівників поліції.

П'ятою особливістю є системність положень законодавства про соціальне забезпечення працівників поліції, адже текстуально та змістовно Закон України «Про Національну поліцію» відповідає Конституції України. При цьому норми взаємопов'язані та доповнюють одні одних. Завдяки цьому досягається єдність праворозуміння та правозастосовної практики у зазначеній сфері суспільних відносин, утверджується принцип верховенства права та соціальної значущості кожної людини.

У підрозділі 1.2 «Правове регулювання соціального забезпечення працівників поліції» обґрунтовано, що першою спеціальною особливістю правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції є гарантування працівникам поліції та членам їхніх сімей надання комплексних медичних послуг на засадах альтернативності (варіативності).

Медичне забезпечення згідно із Законом України «Про Національну поліцію» є системною державною гарантією, яка включає цілісний комплекс правових та соціально-економічних заходів з метою охорони здоров'я поліцейських працівників під час і після трудової зайнятості в поліції, а також членів їхніх сімей. На підставі цього правова регламентація відносин у зазначеній сфері здійснюється ефективно, всебічно й передбачає чимало альтернатив у разі недовісти певних медично-правових інститутів.

Зміст наступної особливості складає пільгове житлове забезпечення працівників поліції, яке не характерне для працівників інших сфер трудової діяльності.

Механізм житлового забезпечення працівників поліції враховує соціальне становище робітника, його реальну потребу в житлі. Держава вважає своїм обов'язком піклуватися про поліцейських працівників і членів їхніх сімей, що не можуть самотійно забезпечити себе житлом у зв'язку з виникненням складних життєвих обставин. Визначення таких категорій працівників відбувається завдяки наданню їм у встановленому законом порядку статусу таких, що потребують поліпшення житлових умов. Водночас

це є головною умовою отримання працівниками поліції та їхніми рідними житла.

Також особливістю досліджуваного явища виступає своєрідна форма державної соціальної підтримки звільнених поліцейських працівників: пенсійне забезпечення та одноразова грошова допомога.

Завершальною особливістю у системі соціального забезпечення працівників поліції є надання їхнім дітям соціальних пільг у сфері освіти. Цю спеціальну ознаку можна розуміти як своєрідну компенсацію державою часу та сил, які були витрачені поліцейськими працівниками на виконання службових обов'язків.

У підрозділі 1.3 *«Порівняльно-правовий аналіз правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції та міліції»* проаналізовано спільні та відмінні ознаки соціального забезпечення працівників поліції і міліції.

Спільною ознакою досліджуваної проблематики є специфіка правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції й міліції – наявність двоїстого характеру (комбінований метод). Іншою є спеціальний характер соціального забезпечення працівників поліції й міліції. Враховуючи те, що трудові правовідносини цих працівників регламентуються за правилами диференціації, їхнє соціальне забезпечення досить відмінне від форм державної соціальної допомоги, яка передбачена для працівників інших сфер трудової зайнятості. Насамперед це стосується різного роду пільг, переважних прав, посилених гарантій тощо. Також спільною ознакою є спрямованість соціального забезпечення на особу працівника поліції та міліції, а також членів їхніх сімей. Ще однією спільною ознакою є закріплення на законодавчому рівні комплексу видів соціального забезпечення працівників міліції та поліції. Наступною рисою є обмежена різноманітність джерел фінансування соціального забезпечення працівників поліції та міліції. Зокрема, спільним є пенсійне забезпечення поліцейських і міліцейських працівників.

Першою відмінністю є різне нормативне вираження особливостей соціального забезпечення поліцейських і міліцейських працівників у змісті відповідного регуляторного акта. Другою відмінною ознакою є відсутність компенсаційної допомоги у разі завдання працівникам поліції майнової шкоди. Третьою є недосконалість передбаченого Законом України «Про міліцію» нормативного механізму захисту їхніх професійних прав недержавними професійними об'єднаннями. Її слід також визначити як суттєвий недолік у правовій регламентації соціального захисту працівників міліції. Четверта – неоднакове загальне визначення Законами України «Про міліцію» та «Про Національну поліцію» видів соціального забезпечення для поліцейських та міліцейських працівників. П'ята – обмеженість сфери реалізації медичних прав працівників міліції. Шоста – відсутність у законодавстві про соціальне забезпечення поліцейських працівників достатніх юридичних гарантій у сфері їх медичного забезпечення. Сьома – новий порядок реалізації житлових прав поліцейських згідно із Законом України «Про Національну поліцію». Восьма – відсутність у працівників поліції права на кредитне житлове

забезпечення. Дев'ята – відсутність у членів сімей деяких категорій поліцейських працівників права на житлову допомогу. Десята – запровадження Законом України «Про Національну поліцію» нового виду соціального забезпечення поліцейських – компенсації за найм. Одинадцята – розширення змісту освітньої соціальної пільги, яка надається працівникам поліції відповідно до Закону України «Про Національну поліцію». Дванадцята – удосконалення порядку надання одноразової грошової допомоги працівникам поліції. Тринадцята – гарантування працівникам міліції права на державне обов'язкове особисте страхування. Чотирнадцята – гарантування саме на рівні профільного закону виплати одноразової грошової допомоги звільненим працівникам поліції.

Розділ 2 «Принципи, функції та гарантії соціального забезпечення працівників поліції» складається з трьох підрозділів та присвячений аналізу системи принципів соціального забезпечення працівників поліції, класифікації функцій та гарантій соціального забезпечення такої категорії працівників.

У підрозділі 2.1 «Система принципів соціального забезпечення працівників поліції» обґрунтовано, що система принципів соціального забезпечення працівників поліції – відносно відокремлена взаємопов'язана сукупність керівних основоположних ідей, засад та орієнтирів, що поширюють свій регулятивний як нормативний, так і ненормативний вплив на структуру та реалізацію положень законодавства, інших правових актів, що визначають основи, модель та структуру здійснення соціального забезпечення працівників поліції; ця сукупність існує автономно від положень законодавства та характеризується відносною стабільністю порівняно з усією сукупністю правових норм, а також визначає ті основні стандарти соціального забезпечення та основоположні засади, які повинні бути збережені за умови змін законодавства у цій сфері, тобто визначають належні межі такого забезпечення в поліції.

Система принципів соціального забезпечення працівників поліції за структурою складається з таких видів: 1) загально-правові принципи права (верховенства права, законності, неупередженості, гарантій захисту тощо); 2) міжгалузеві принципи права (поєднання публічних та приватних інтересів, економічної обґрунтованості, соціальної справедливості тощо); 3) галузеві принципи трудового права та соціального забезпечення (соціального захисту у разі безробіття, втрати працездатності, у старості; рівноправності; захисту трудових та соціально-забезпечувальних прав профспілками; диференціації умов соціального забезпечення тощо); 4) спеціальні принципи соціального забезпечення працівників поліції (співрозмірність високого рівня соціального забезпечення з ризиками праці поліцейських; обумовленість здійснення соціального забезпечення поліцейських з виникненням встановлених законодавством обставин; турбота про сім'ї працівників поліції; забезпечення економічної мотивації працівників поліції).

У підрозділі 2.2 «Класифікація функцій соціального забезпечення працівників поліції» виведено таку класифікацію функцій соціального

забезпечення працівників поліції за критерієм змістовної спрямованості: а) функції компенсаційного характеру; б) функції накопичувального характеру; в) функції страхового характеру; г) функції додаткового економічно-стимулюючого характеру.

Саме за останнім критерієм обґрунтовано авторську позицію. Відзначено, що функції компенсаційного характеру соціального забезпечення працівників полягатимуть у тому, що будуть спрямовані саме на певну компенсацію, яка має економічно-вартісний характер, відповідним працівникам за особливі умови праці, які носять небезпечний характер та мають низку інших особливостей, що роблять здійснювану роботу більш складною порівняно з іншими професіями службовців чи умовами праці найманих працівників. Для компенсації за відповідний ризик та складні умови праці поліцейським та членам їхніх сімей надається додаткове соціальне забезпечення, що повинно компенсувати ті обставини, які роблять працю поліцейського менш привабливою з суто економічного погляду. Саме цей напрям впливу спеціального правового регулювання соціального забезпечення праці поліцейських повинен бути тим забезпечувальним фактором, який дозволить працівнику поліції сумлінно виконувати свої обов'язки та керуватись основними принципами служби.

Функції накопичувального характеру полягають у відкладенні частини заробітку конкретного працівника для її використання ним у майбутньому. Цей напрям соціального забезпечення є загальним та притаманним не лише працівникам поліції, але й іншим працівникам. Вести мову про більш повну реалізацію цього виду функцій соціального забезпечення можна буде із запровадженням систем недержавного пенсійного страхування або ж поєднання державного та недержавного пенсійного страхування.

Функції страхового характеру полягають у тому, що частина заробітку відкладається на саме страхування від певних випадків, з настанням яких працівник може отримати відповідне забезпечення, яке з економічного погляду складається з внесків різних працівників. Цей останній вид функцій відображається у більшості аспектів спеціального соціального забезпечення працівників поліції, адже лівова частина виплат та благ соціально-забезпечувального характеру надаються поліцейському чи членам його сім'ї в разі настання випадку страхового характеру.

Функції додаткового економічно-стимулюючого характеру полягають у тому, що переваги додаткового соціального забезпечення працівників поліції повинні бути стимулом, який робить працю поліцейського більш привабливою з економічного погляду. Інколи додаткові заходи соціально-забезпечувального характеру є менш витратними для держави, ніж суттєве збільшення заробітної плати усім працівникам поліції, однак останні можуть бути вагомим економічним аргументом для стимулювання фахівців проходити службу в лавах Національної поліції України.

У підрозділі 2.3 *«Гарантії соціального забезпечення працівників поліції»* встановлено, що гарантії соціального забезпечення працівників поліції –

передумови, умови та юридичні засоби і механізми, які спрямовані на забезпечення якнайповнішої реалізації положень законодавства, яким регулюються соціально-забезпечувальні правовідносини за участю працівників поліції, зокрема встановлені суб'єктивні права, свободи та законні інтереси поліцейських, членів їхніх сімей, а також забезпечується неухильне дотримання обов'язків держави та інших суб'єктів щодо соціального забезпечення цієї категорії службовців, встановлюються ефективні механізми захисту та поновлення відповідних порушених суб'єктивних прав, свобод чи законних інтересів.

Одними з основних є гарантії стабільності законодавства у сфері соціального забезпечення працівників поліції. За рівнем реалізації такі гарантії можуть поділятися на закріплені у Конституції України та ті, які закріплені в законодавстві. Саме законодавчий рівень встановлення основних умов соціального забезпечення працівників поліції є гарантією їхньої стабільності, адже положення законодавства змінити складніше, ніж положення підзаконних нормативно-правових актів, що зумовлює гарантію стабільності передбаченого соціального забезпечення.

Гарантії судового та юрисдикційного захисту прав на соціальне забезпечення працівників поліції є загальноправовою гарантією, яка також поширюється на соціально-забезпечувальні відносини.

Гарантії отримання спеціальних виплат особисто чи членами сім'ї у разі настання випадків, пов'язаних з ушкодженням здоров'я, або ж смертю, складають ключову сукупність відповідних гарантій у новому законодавстві. Поряд з іншою сукупністю гарантій вони забезпечують те, що працівник поліції чи його родичі отримають необхідну їм допомогу грошового характеру при настанні таких випадків. Саме цей аспект соціального забезпечення та захисту загалом з огляду на небезпеку праці поліцейських є дуже важливим.

Соціально-забезпечувальні гарантії, пов'язані з житловими правами, правом на медичне обслуговування, є тими особливими перевагами соціально-забезпечувального характеру, якими користуються працівники поліції порівняно з іншими працівниками. Останні, на наше переконання, є деталізацією конституційних гарантій, які виконує держава перед тими особами, які більшою мірою знаходяться на її утриманні, за кошт платників податків. Ці гарантії є незамінним елементом системи спеціальних гарантій у сфері соціального забезпечення, що надаються поліцейським, та тим необхідним мінімумом, який може належним чином компенсувати складні умови праці.

Останні найбільш широкі гарантії фактичного забезпечення належного матеріального становища та соціального статусу як для працівників поліції особисто, так і для їх сімей пов'язані з тим, що працівників поліції зобов'язана забезпечувати держава.

Якщо для більшості громадян держава зобов'язана лише створити належні умови, які б дозволили громадянам своєю працею забезпечити себе самим, то працівники поліції, як і інші державні службовці, отримують винагороду безпосередньо з державних коштів, крім того, їм заборонено

займатися іншими прибутковими видами діяльності, а держава має приділяти особливу увагу соціальному забезпеченню таких осіб.

Розділ 3 «Оптимізація правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції» складається з двох підрозділів та присвячений дослідженню вдосконалення правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції, а також позитивного зарубіжного досвіду у цій сфері з метою запровадження в Україні та оптимізації відповідних процесів в Україні.

У підрозділі 3.1 *«Проблеми та шляхи удосконалення правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції»* відмічено, що одним із проблемних питань правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції є загальна засада щодо визначення кола осіб, що мають право на призначення та отримання такої соціальної виплати, як одноразова грошова допомога в разі загибелі (смерті) чи втрати працездатності поліцейського. Шляхом вдосконалення є здійснення систематизації різних нормативно-правових актів у логічно узгоджений нормативно-правовий акт у сфері виплат одноразової грошової допомоги працівникам поліції. Затвердження Міністерством внутрішніх справ Інструкції про порядок та умови надання одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) чи втрати працездатності поліцейського врегулює окремі аспекти надання такої допомоги. Зокрема, в цьому нормативно-правовому акті визначити загальні положення, особливості, порядок та умови отримання одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) чи втрати працездатності поліцейського, прописати, хто має право на її отримання, до компетенції яких органів державної влади входить вирішення цього питання, перелік документів, які потрібні для призначення виплати в разі загибелі (смерті) чи втрати працездатності поліцейського тощо. Основою для реалізації питання про надання грошової виплати у разі загибелі поліцейського має бути факт перебування члена сім'ї на утриманні у поліцейського або отримання від нього грошової допомоги, що забезпечує та є єдиним джерелом для його існування. За таких умов у разі загибелі поліцейського така допомога має надаватися його утриманцям, а порядок здійснення пенсійного забезпечення осіб, у тому числі у разі втрати годувальника, відбуватися на основі Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Наголошено на потребі розробки та прийняття Закону України «Про загальнообов'язкове медичне страхування». У Законі прописати загальні положення, створення, права та обов'язки спеціально уповноваженого органу, права, обов'язки та відповідальність страхувальника та застрахованих осіб, встановити види загальнообов'язкового медичного страхування і по кожному з видів розписати порядок реалізації права на медичне страхування, регламентувати нагляд та контроль у сфері загальнообов'язкового медичного страхування. Прийняття цього нормативно-правового акта значно підвищить якість надання та отримання медичної допомоги, впровадить нові більш

ефективні механізми та оптимізує можливість отримання медичної допомоги. Результатом прийняття цього нормативно-правового акта стане підвищення соціальної захищеності громадян у сфері надання медичних послуг. Наступним кроком після створення правового підґрунтя має стати прийняття та затвердження Міністерством внутрішніх справ Інструкції про порядок загальнообов'язкового медичного страхування працівників поліції в Україні. В Інструкції визначити загальні положення, необхідність загальнообов'язкового медичного страхування поліцейських, порядок отримання медичних страховок поліцейськими тощо.

Одним із проблемних питань законодавчого закріплення соціального забезпечення працівників поліції є житлове забезпечення поліцейських. Шляхами вирішення проблемних питань цієї сфери мають стати: переформатування законодавства у сфері житлового забезпечення для поліцейських та членів їхніх сімей; прийняття порядку визначення категорій поліцейських, що потребують поліпшення житлових умов та порядку надання житла, житлових субсидій для поліцейських та їхніх сімей; прийняття порядку надання житлових приміщень поліцейським у гуртожитках та службових житлових приміщеннях; виділення достатньої кількості державних коштів для забезпечення поліцейських необхідними житловими умовами; внесення змін до законодавства в питаннях, що стосуються житлового забезпечення працівників поліції.

У підрозділі 3.2 «Зарубіжний досвід правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції: шляхи запозичення в Україні» досліджено особливості зарубіжного досвіду правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції.

Проаналізувавши литовське законодавство з приводу цього питання, яскраво постає проблема набагато нижчих виплат членам сім'ї загиблого поліцейського у нашій країні порівняно з аналізованими. Тому надано пропозицію внести зміни до статті 97 Закону України «Про Національну поліцію» стосовно розміру одноразової грошової допомоги, яка надається членам сім'ї загиблого поліцейського, та підняти розмір цієї виплати.

У контексті правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції Республіки Македонія доцільним було взяти до уваги обов'язкову щорічну перевірку співробітників поліції не лише на стан фізичного здоров'я, але й впровадити аналогічне обов'язкове щорічне психологічне обстеження. Тому пункт 9 статті 95 Закону України «Про Національну поліцію» запропоновано викласти у такій редакції: «Поліцейські зобов'язані щороку проходити комплексний медичний огляд (диспансеризацію) та психофізичні обстеження у порядку, визначеному Міністром внутрішніх справ України».

Виходячи із законодавчо встановлених стандартів соціально-правового забезпечення албанських поліцейських, підмічено різкий контраст у плані значного розриву грошової винагороди (зарплати) за здійснення функцій та

завдань держави українського поліцейського та албанського. Суми грошової виплати як базового окладу, так і виплат у формі надбавок за ранги, чи доплат за спеціальні умови праці, чи умови праці, пов'язані зі значним ризиком для життя і здоров'я поліцейського, в Україні порівняно мізерні.

На основі досвіду Естонської Республіки запропоновано доповнити статтю 97 Закону України «Про Національну поліцію» таким пунктом: «Поліцейський, який не застрахований, має право на окрему компенсацію на додаток до права на пенсію по інвалідності в разі травми при виконанні службових обов'язків, в результаті якої це призвело до смерті поліцейського або до втрати працездатності».

Серед основних напрямів врахування зарубіжного досвіду виокремлено такі: якісне покращення системи навчання, підвищення професіоналізму за рахунок навчання за кордоном та інші наукові програми; піднесення на якісно новий рівень взаємодії з населенням, громадськими організаціями, підприємствами й установами всіх форм власності, засобами масової інформації; використання новітніх технологій, обладнання та техніки, забезпечення впровадження наукових рекомендацій та передового зарубіжного досвіду в практичну діяльність поліції; створення умов (у тому числі соціально-побутових) для закріплення молодих спеціалістів у поліції; доведення до нормативно обґрунтованого рівня фінансового та матеріально-технічного забезпечення, використання з цією метою всіх передбачених законодавством можливостей господарської діяльності; приведення стану правового та соціального захисту особового складу до вимог сучасності.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні здійснено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання, яке полягало в тому, щоб на підставі вивчення загальноновизнаних міжнародних стандартів, чинного національного й зарубіжного законодавства розкрити особливості правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції. За результатами дослідження сформульовано нижченаведені основні висновки.

1. Сутність соціального забезпечення працівників поліції розкрито через систему загальних особливостей, до яких належать такі: 1) зосередження в єдиному законодавчому акті, а саме у розділі IX «Соціальний захист поліцейських» Закону України «Про Національну поліцію», комплексу різних форм їх соціального захисту; 2) безперервність; 3) компенсаційно-гарантійна ознака; 4) законодавче закріплення права таких осіб на професійні об'єднання; 5) системність.

2. Спеціальними ознаками правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції названо: 1) гарантування працівникам поліції та членам їхніх сімей надання комплексних медичних послуг на засадах

альтернативності (варіативності); 2) пільгове житлове забезпечення працівників поліції, яке не характерне для працівників інших сфер трудової діяльності; 3) спеціальний механізм пенсійного забезпечення та виплати одноразової матеріальної допомоги; 4) надання дітям працівників поліції соціальних пільг у сфері освіти.

3. До спільних ознак соціального забезпечення працівників поліції і міліції належать такі: 1) комбінований (імперативно-диспозитивний) метод правового регулювання відносин у сфері соціального забезпечення таких працівників; 2) соціальний характер забезпечувального механізму; 3) диференціація умов і норм соціального забезпечення; 4) системність соціального забезпечення; 5) наявність прогалин у правовій регламентації соціального захисту цих працівників; 6) відсутність достатніх конституційних гарантій захисту їхніх трудових та соціально-економічних прав; 7) плюралізм джерел фінансування соціального забезпечення працівників правоохоронних органів.

Щодо загального переліку відмінних ознак соціального забезпечення працівників поліції та міліції резюмовано, що розбіжність між ними існує за: 1) системністю викладу нормативного матеріалу в регуляторному акті з питань соціального захисту таких працівників; 2) комплексом видів їх соціального забезпечення; 3) змістом трудових та соціально-забезпечувальних гарантій їхньої праці; 4) механізмом надання соціальної допомоги зазначеним працівникам.

4. Система принципів соціального забезпечення працівників поліції за структурою складається з таких видів принципів: 1) загально-правові принципи права (верховенства права, законності, неупередженості, гарантій захисту, тощо); 2) міжгалузеві принципи права (поєднання публічних та приватних інтересів, економічної обґрунтованості, соціальної справедливості тощо); 3) галузеві принципи трудового права та соціального забезпечення (соціального захисту у разі безробіття, втрати працездатності, у старості; рівноправності; захисту трудових та соціально-забезпечувальних прав профспілками; диференціації умов соціального забезпечення тощо); 4) спеціальні принципи соціального забезпечення працівників поліції (співрозмірність високого рівня соціального забезпечення з ризиками праці поліцейських; обумовленість здійснення соціального забезпечення поліцейських з виникненням встановлених законодавством обставин; турбота про сім'ї працівників поліції; забезпечення економічної мотивації працівників поліції).

5. До функцій соціального забезпечення працівників поліції за критерієм змістовної спрямованості віднесено такі: а) функції компенсаційного характеру; б) функції накопичувального характеру; в) функції страхового характеру; г) функції додаткового економічно-стимулюючого характеру.

Основними гарантіями соціального забезпечення працівників поліції є: 1) гарантії стабільності законодавства у сфері соціального забезпечення

працівників поліції; 2) гарантії судового та юрисдикційного захисту прав на соціальне забезпечення працівників поліції; 3) гарантії отримання спеціальних виплат особисто чи членами сім'ї у разі настання випадків, пов'язаних з ушкодженням здоров'я або ж смертю; 4) соціально-забезпечувальні гарантії, пов'язані з житловими правами, правом на медичне обслуговування тощо; 5) гарантії фактичного забезпечення належного матеріального становища та соціального статусу як для працівників поліції особисто, так і для їхніх сімей.

6. До проблемних питань правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції віднесено такі: неможливість упорядкованого правового регулювання питання грошового забезпечення поліцейських у зв'язку з відсутністю законодавчого закріплення порядку Кабінету Міністрів України щодо виплати грошового забезпечення поліцейським; неврахування при призначенні розміру грошового забезпечення для поліцейських та їхніх сімей факту виконання поліцейським своїх службових обов'язків; недостатня кількість бюджетних асигнувань для отримання поліцейськими кваліфікованої медичної допомоги; неурегульованість питання щодо обов'язкового медичного страхування для всіх категорій поліцейських; застарілість норм чинного Житлового кодексу України та спеціальних законів, які врегульовують окремі категорії житлових питань, зокрема щодо поліцейських в Україні; відсутність конкретизованої норми, на основі якої здійснюється правове регулювання житлового забезпечення поліцейських в Україні та надання відповідного житлового приміщення; недостатність бюджетних асигнувань з боку української держави для визнання поліцейських такими, що потребують покращення житлових умов; неузгодженість нормативно-правового регулювання житлового забезпечення поліцейських, зважаючи на те, що регулювання здійснюються тими самими нормами, що стосуються міліції в Україні; розбіжності щодо визначення кола осіб, які мають право на призначення та отримання такої соціальної виплати, зокрема це стосується правил, різних нормативно-правових актів, а саме Сімейного кодексу України та Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Запропоновано такі шляхи вирішення проблемних питань у сфері правового забезпечення працівників поліції: здійснення систематизації різних нормативно-правових актів у логічно узгоджений нормативно-правовий акт у сфері виплат одноразової грошової допомоги працівникам поліції; прийняття та затвердження Інструкції про порядок загальнообов'язкового медичного страхування працівників поліції в Україні; прийняття порядку визначення категорій поліцейських, що потребують поліпшення житлових умов, та порядку надання житла, житлових субсидій для поліцейських та їхніх сімей; прийняття порядку надання житлових приміщень поліцейським у гуртожитках та службових житлових приміщеннях.

7. Виходячи з позитивного зарубіжного досвіду правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції, напрямами запозичення в Україну названо такі, а саме: зміни до Закону України «Про Національну поліцію»: 1) додати до статті 96 норму такого змісту: «Окрім того, співробітникам поліції повинні передбачатись додаткові виплати у зв'язку з переїздом, транспортуванням побутової техніки та наданням сімейної допомоги, якщо це необхідно» (досвід Литовської республіки); 2) статтю 94 доповнити таким змістом: «Додаткова винагорода може виплачуватись працівнику поліції, що здійснює інструктаж курсантів поліції в їх практичній підготовці в сумі, що дорівнює не менше 5 відсоткам окладу від розміру заробітної плати співробітника поліції» (досвід Естонії); 3) доповнити статтю 96 таким змістом: «У тому числі, співробітники поліції, мають право на першочергове придбання квитків на всі види транспортних засобів та користування готелем» (досвід Азербайджану); 4) доповнити статтю 97 таким пунктом: «Поліцейський, який не застрахований, має право на окрему компенсацію, на додаток до права на пенсію по інвалідності в разі травми при виконанні службових обов'язків, в результаті якої це призвело до смерті поліцейського, або до втрати працездатності» (досвід Словенії); 5) доповнити дев'ятий розділ статтею, яка б регулювала можливість виплати працівникам поліції ювілейних нагород за вислугу років, та викласти її у такій редакції: «Працівникам поліції можуть бути надані нагороди за особливі досягнення в службі та нарахування ювілейних нагород за вислугу років у розмірах, передбачених видатками державного бюджету на відповідний рік» (досвід Польщі); 6) розширити статтю 92 цим змістом: «Надання можливості поліцейському, якого тимчасово перевели на службу від його місця проживання, права отримання до семи днів оплачуваної відпустки для відвідування його сім'ї, упродовж кожних трьох місяців і відшкодування витрат на відрядження для цих візитів» (досвід Хорватії).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

та наукових періодичних виданнях інших держав:

1. Денісова Л.Л. Правове регулювання соціального забезпечення працівників міліції // Наука і правоохорона. 2014. № 4, ч. 2. С. 210–215.
2. Денісова Л.Л. Зарубіжний досвід правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. 2015. Вип. 3-2. Т. 4, ч. 1. С. 156–160.
3. Денісова Л.Л. Класифікація функцій соціального забезпечення працівників поліції // Наука і правоохорона. 2015. № 2, ч. 2. С. 72–76.
4. Денісова Л.Л. Правовое регулирование социального обеспечения сотрудников полиции // Право и политика. 2015. № 4. С. 245–249.

5. Денісова Л.Л. Проблеми правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції // Науковий вісник публічного та приватного права: зб. наук. пр. 2016. № 1, ч. 1. С. 119–123.

6. Денісова Л.Л. Сутність трудово-правового статусу працівника поліції // Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2016. № 3. С. 121–124.

Матеріали наукових конференцій:

7. Денісова Л.Л. Теоретично-правові основи соціального забезпечення працівників міліції // Пріоритетні проблеми юридичної науки: сучасний стан та перспективи вдосконалення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18–19 червня 2015 р.). Київ: «Науково-дослідний інститут публічного права», 2015. С. 63–67.

8. Денісова Л.Л. Сучасний стан правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції // Актуальні проблеми сучасного правознавства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 28–29 січня 2016 р.). Київ: «Науково-дослідний інститут публічного права», 2016. С. 63–66.

9. Денісова Л.Л. Гарантії соціального забезпечення працівників поліції // Проблеми теорії права і практики правореалізації на шляху України до ЄС: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 25–26 лютого 2016 р.). Київ: «Науково-дослідний інститут публічного права», 2016. С. 37–39.

АНОТАЦІЯ

Денісова Л.Л. Правове регулювання соціального забезпечення працівників поліції в Україні. – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України. – Київ, 2017.

Дисертацію присвячено системному та ґрунтовному аналізу особливостей правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції в Україні. У роботі досліджено сутність трудово-правового статусу працівника поліції, з'ясовано особливості правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції, проаналізовано спільні та відмінні риси соціального забезпечення працівників поліції та міліції.

Охарактеризовано систему принципів соціального забезпечення працівників поліції. З'ясовано класифікацію функцій соціального забезпечення працівників поліції. Виокремлено гарантії соціального забезпечення працівників поліції. Здійснено теоретико-правову характеристику їх змісту.

Встановлено проблеми правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції, а також надано пропозиції щодо їх вирішення. Сформовано

шляхи запозичення позитивного зарубіжного досвіду щодо правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції.

Ключові слова: трудова діяльність, правове регулювання, соціальне забезпечення, працівник поліції, праця, медичне забезпечення, працівник, житлове забезпечення.

АННОТАЦІЯ

Денисова Л.Л. Правовое регулирование социального обеспечения работников полиции в Украине. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.05 – трудовое право; право социального обеспечения. – Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко Министерства образования и науки Украины. – Киев, 2017.

Диссертация посвящена системному и обстоятельному анализу особенностей правового регулирования социального обеспечения работников полиции в Украине. В работе исследована сущность трудового статуса работника полиции, выяснены особенности правового регулирования социального обеспечения работников полиции, проанализированы общие и отличительные черты социального обеспечения работников полиции и милиции.

Специальными признаками правового регулирования социального обеспечения работников полиции названы: 1) обеспечение работникам полиции и членам их семей предоставления комплексных медицинских услуг на основе альтернативности (вариативности); 2) льготное жилищное обеспечение сотрудников полиции, что не характерно для работников других сфер трудовой деятельности; 3) специальный механизм пенсионного обеспечения и выплаты единовременной материальной помощи; 4) предоставление детям сотрудников полиции социальных льгот в сфере образования.

Обосновано, что к общим признакам социального обеспечения работников полиции и милиции относятся следующие: 1) комбинированный (императивно-диспозитивный) метод правового регулирования отношений в сфере социального обеспечения таких работников; 2) социальный характер обеспечительного механизма; 3) дифференциация условий и норм социального обеспечения; 4) системность социального их обеспечения; 5) наличие пробелов в правовой регламентации социальной защиты этих работников; 6) отсутствие достаточных конституционных гарантий защиты их трудовых и социально-экономических прав; 7) плюрализм источников финансирования социального обеспечения сотрудников правоохранительных органов.

Охарактеризовано систему принципов социального обеспечения работников полиции. Выяснено классификацию функций социального обеспечения работников полиции. Выделены гарантии социального

обеспечения работников полиции. Осуществлено теоретико-правовую характеристику их содержания.

Основными гарантиями социального обеспечения работников полиции являются: 1) гарантии стабильности законодательства в сфере социального обеспечения сотрудников полиции; 2) гарантии судебной и юрисдикционной защиты прав на социальное обеспечение сотрудников полиции; 3) гарантии получения специальных выплат лично или членами семьи в случае наступления случаев, связанных с повреждением здоровья или смертью; 4) социально-обеспечительные гарантии, связанные с жильем, правами, правом на медицинское обслуживание и т. д.; 5) гарантии фактического обеспечения надлежащего материального положения и социального статуса как для работников полиции лично, так и для их семей.

Установлены проблемы правового регулирования социального обеспечения работников полиции, а также даны предложения по их решению. Сформирован путь заимствования положительного зарубежного опыта правового регулирования социального обеспечения работников полиции.

Ключевые слова: трудовая деятельность, правовое регулирование, социальное обеспечение, работник полиции, труд, медицинское обеспечение, работник, жилищное обеспечение.

ANNOTATION

Denisova L.L. Legal regulation of social security for police officers in Ukraine. – *The manuscript.*

The dissertation for the degree of the candidate of legal sciences, speciality 12.00.05 – labour law; social security law. – Taras Shevchenko National University of Kyiv of the Ministry of Education and Science of Ukraine. – Kyiv, 2017.

The thesis is devoted to systematic and thorough analysis of the peculiarities of the legal regulation of social security for police officers in Ukraine. In this work examined the essence of the labour law status of the police officer, clarified specifics of the legal regulation of social security for police officers, analyzed the common and distinctive features of social security for police and police officers.

The system of principles of social security of police officers is described. The classification of functions of the social security of police officers is revealed. The guarantees of social security of police officers are outlined. A theoretical and legal characteristic of their content is carried out.

Problems of legal regulation of social security of the police officers were established, as well as proposals were made for their solution. The ways of borrowing positive foreign experience regarding the legal regulation of social security for police officers have been formed.

Key words: labour, legal regulation, social security, police officer, labour, medical care, worker, housing maintenance.

Наклад 100. Папір офсетний. Ум.-др. арк. 0,9.
Підписано до друку 22.11.2017. Замовлення 501.

Надруковано в «МП Леся».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи серія ДК № 892 від 08.04.2002.

«МП Леся»
03148, Київ, а/с 115.
Тел./факс: (066) 60-50-199, (068) 126-49-26
E-mail: lesya3000@ukr.net